

minis habet actus specie distinctos quia assensus et dissensus contrariantur in esse nature. Scire enim et opinari distinguuntur. Si ergo potentie distinguantur per actus sequitur quod non erit unus intellectus nec erit unus visus quo videmus album et nigrum quia ibi sunt diversa obiecta. Alias non esset diversus actus.

Fortē dicis quod ibi est idem obiectum formale et ideo est una potentia. Contra ex hoc sequitur quod etiam est unus actus: quia actus distinguuntur per obiectum formale. Item differentia per se eius ad quod per se respicit potentia diversificat potentiam. Sed color per se dividitur in albedinem et nigredinem ergo erit alia potentia visiva respectu istorum. Fortē dicis quod si aliqua potentia secundum propriam rationem ordinatur ad aliquod obiectum secundum communem rationem obiecti tunc non diversificabitur illa potentia secundum diversitatem particularium differentiarum. Contra tunc nullus sciret probare quod sensus exteriores distinguuntur per obiecta quia ordinantur secundum communem rationem ad qualitates sensibiles.

¶ Quinto non sequitur ista sunt eiusdem speciei ergo habet eundem actum. probatur quia pes hominis et homo sunt eiusdem speciei essentialis ut patet per materiam et formam eius. Et tamen homo potest redire non pes eius. Item potentie distinguuntur seipsis et suis differentis essentialibus. Potentia enim est quoddam quod per differentias essentialis dividitur in diversas species sicut alia genera. Et ita est de actione.

¶ Sexto. per eandem visionem videtur color et magnitudo quia non sunt due visiones. Item tenendo quod plures actus non possunt esse simul in eadem potentia tunc videndo in libro per eandem visionem video nigredinem atramenti et albedinem papiri ista autem sunt diversa obiecta.

¶ Septimo dato quod nullus esset actus in potentiis adhuc potentie distinguerentur ergo per accidens est potentia distingui per actus. Fortē dicis quod sensus per in potentiis est aliqua operatio vitalis quia semper nutritur. Sed istud est falsum quia in instanti non augemur nec diminuimur. Item materia per eandem potentiam est in potentia ad diversas formas. Ut dictum est in primo philosophi. Et tamen diverse forme sunt diversi actus. Fortē dicis quod potentia materie fertur in omnes formas secundum communem rationem forme. Sed hoc nichil est quia materia non cognoscit ergo non fertur in formam sub communem rationem igitur et c.

¶ Octavo Si potentie distinguuntur per diversos actus vel ergo distinguuntur per actus diversos genere vel specie. Si primum tunc visus et auditus non distinguuntur quia obiecta sunt in eodem genere. Nec secundum quia eadem est potentia contrariarum. Similiter arguitur quod habitus non distinguuntur per actus quia idem habitus elicit actus specie distincto quia circa omnes phisicales est unus habitus et tamen sunt diversi actus quia unus potest esse sine alio. Et eadem conclusio consideratur in diversis scientiis ergo diversi habitus habent idem obiectum. Fortē dicis quod phisica non est unus habitus. Contra oppositorum est eadem disciplina ergo diversarum conclusionum est idem habitus.

¶ Nono intellectus et visus possunt circa idem obiectum formale et tamen distinguuntur. Primum patet quia possum intelligere colorem sub ratione coloris alias nullus formaret conceptum coloris. Fortē dicis quod

intelligo semper colorem sub ratione entis video autem ipsum sub ratione coloris. Contra sequeretur quod ens esset subiectum in qualibet scientia quia nichil intelligitur nec scitur nisi sub ratione entis et visus semper est singularium ergo non videmus albedinem sub ratione communis coloris quia ista communitas siue universalitas solum fit per intellectum modo perveniendo intellectum videmus albedinem.

¶ Decimo autem quod actus non sunt principia cognoscendi potentias quia eadem sunt principia essendi et cognoscendi sed actus non est principium essendi ipsius potentie alias dormiens non haberet potentias quia remota causa remouetur effectus. Sed dices quod a posteriori cognoscimus potentiam per actus qui est effectus eius et perfectio eius quod presupponit suum perfectibile unde hic proceditur a notioribus nobis. Contra actus diffinit potentias ergo est prior ea ut dicitur. s. t. i. par. q. 85. ar. 3. ad 1. scilicet via perfectionis et non generationis falsum est etiam distinctionem istam non esse a priori secundum sanctum thomam. i. parte. q. 77. ar. 3.

¶ Ad primum dicitur quod obiecta secundum rationem distincta sunt causa finalis potentiarum et ideo distinguuntur potentias. Sed contra tunc in deo intellectus et voluntas distinguerentur realiter quia obiecta scilicet ens et bonum distinguuntur ratione sed hoc non est simile quia non est ibi differentia intrinseca sumpta per respectum ad diversa obiecta. Ad aliud dicitur quod semper remanet proportio potentie ad actum et hoc sufficit obiectum etiam manet in intentione. de visu autem dicitur quod prima ratio est color secundum similitudinem ad eam quod videtur unde quando videmus aliquid a longe videmus colorem nescientes speciem eius.

¶ Ad secundum dubium est an visus qui est in homine et in aliis animalibus sit eiusdem speciei.

Quidam tenent quod non quia oculi hominis et equi specie differunt propter aliam formam essentialis illa etiam est radix potentiarum. Sed causa specie distincte producit potentias specie distinctas alii distinguunt dicentes quod distinguuntur specie non secundum proprium modum distinctionis sensuum sed ratione obiecti alias essent plus quam sex sensus exteriores. Sed alio modo scilicet esse nature sicut quantitas celi et corruptibile est eiusdem generis in esse nature non autem phisice quia corruptibile et incorruptibile genere differunt. Sed de his postea nec inconuenit idem specie esse in differentibus speciebus patet de albedine et lumine intellectuali in diversis angelis per sanctum thomam. de veri. q. 9. ar. 1. ad 17. et de gratia q. de malo ar. 7. ad 12. sanitas tamen hominis et equi differunt specie. 12. q. 63. ar. 4.

¶ Ad tertium dicitur quod intellectus agens et passibilis distinguitur ex hoc quod diversimode se habet ad suum obiectum scilicet active et passive. Ad aliud obicitur quod intellectus intelligit res et prima ratio intelligendi primum conceptus est conceptus entis. Postea autem potest formare conceptus particularis vel aliter ad 3. obiectum intellectus agens est intelligibile in potentia sed obiectum possibilis est intelligibile in actu sancti thomae. de ve. que. 15. ar. 2.

¶ Ad quartum patuit articulo precedente. Soli enim ille rationes diversificant potentias ad quas potentie primo et per se respiciunt et ideo est eadem species.